

บทที่ 5

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการใช้หลักสูตรสถานศึกษา ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จังหวัดชลบุรี โดยศึกษาผ่านตัวแปรใน โมเดลความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้น (Structural Equation Model: SEM) จำนวน 7 ตัวแปร ประกอบด้วย 1) วัตถุประสงค์และเป้าหมายของนโยบาย 2) ทรัพยากรขององค์กร 3) เครื่องมือที่สนับสนุนการปฏิบัติงาน 4) สมรรถนะขององค์กร 5) ภาวะผู้นำ 6) สมรรถนะของบุคลากร 7) ความสำเร็จในการใช้หลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จังหวัดชลบุรี เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แบบสอบถาม สำหรับผู้บริหาร กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และครู โดยแบ่งเนื้อหาออกเป็น 8 ตอน ได้แก่ ข้อมูลทั่วไป วัตถุประสงค์และเป้าหมายของนโยบาย ทรัพยากรขององค์กร เครื่องมือที่สนับสนุนการปฏิบัติงาน สมรรถนะขององค์กร ภาวะผู้นำ สมรรถนะของบุคลากร และความสำเร็จในการใช้หลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จังหวัดชลบุรี หากคุณภาพความตรงของเนื้อหาพร้อมทั้งพิจารณาความสอดคล้องของผู้ทรงคุณวุฒิ ยอมรับค่าความสอดคล้อง (IOC) ที่ .50 – 1.00 ปรับแก้รายการตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ แล้วนำไปจัดเก็บข้อมูลเชิงปริมาณด้วยแบบสอบถามจากผู้บริหาร กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และครู ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จังหวัดชลบุรี จากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด จำนวน 873 คน ได้รับกลับคืนมาจำนวน 873 คน คิดเป็นร้อยละ 100 วิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติเพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของตัวแปรที่ศึกษาและทดสอบความสอดคล้องของ โมเดลความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้นของข้อมูลเชิงประจักษ์ วิเคราะห์เส้นทางอิทธิพลของปัจจัยโดยโปรแกรม LISREL Version 8.72 และ นำโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการใช้หลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จังหวัดชลบุรี ที่เป็นผลการศึกษาไปศึกษาความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ โดยการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยการเสวนากลุ่ม (Focus Group) จากผู้บริหาร ครู และกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ของโรงเรียนที่เคยได้รับรางวัลโรงเรียนพระราชทาน โดยการเลือกแบบเจาะจง จำนวน 1 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนบ่อทองวงษ์จันทร์วิทยา อำเภอบ่อทอง จังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 2

สรุปผลการวิจัย

1. ความสำเร็จในการใช้หลักสูตรสถานศึกษา ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จังหวัดชลบุรี อยู่ในระดับ มาก

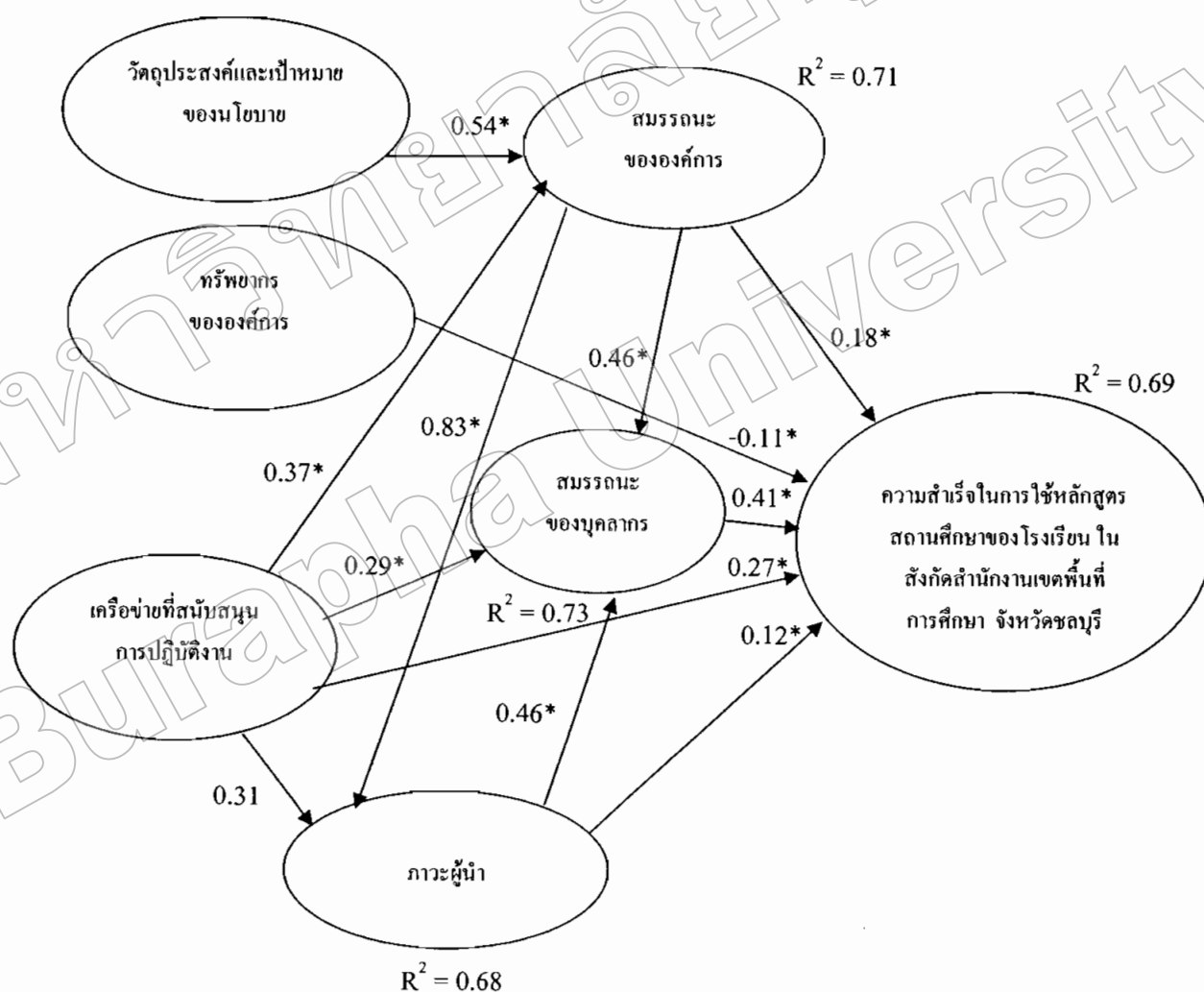
2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการใช้หลักสูตรสถานศึกษา ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จังหวัดชลบุรี ได้แก่ ปัจจัยด้านทรัพยากรขององค์กร ปัจจัยด้านวัตถุประสงค์และเป้าหมายของนโยบาย ปัจจัยด้านเครือข่ายสนับสนุนการปฏิบัติงาน ปัจจัยด้านสมรรถนะขององค์กร ปัจจัยด้านภาวะผู้นำ และปัจจัยด้านสมรรถนะของบุคลากรมีอิทธิพลต่อความสำเร็จในการใช้หลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จังหวัดชลบุรี ซึ่งอิทธิพลโดยรวมของปัจจัยด้านเครือข่ายสนับสนุนการปฏิบัติงานมีค่ามากที่สุด ซึ่งมีค่าเท่ากับ .58 รองลงมาเป็นอิทธิพลของปัจจัยด้านสมรรถนะขององค์กร และด้านวัตถุประสงค์และเป้าหมายของนโยบาย โดยมีค่าเท่ากับ .52 และ .41 ตามลำดับ ส่วนปัจจัยด้านทรัพยากรขององค์กร มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของการใช้หลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จังหวัดชลบุรี น้อยที่สุด มีค่าเท่ากับ -0.11

3. โมเดลของปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการใช้หลักสูตรสถานศึกษา ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จังหวัดชลบุรี พบว่า โมเดลเชิงสาเหตุมีความเหมาะสมกลมกลืนมากที่สุด โดยค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ตัวแปรตาม คือ ความสำเร็จในการใช้หลักสูตรสถานศึกษา ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จังหวัดชลบุรี มีค่าเท่ากับ .69 แสดงว่า ตัวแปรส่วนมากในโมเดลสามารถอธิบายความสำเร็จในการใช้หลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จังหวัดชลบุรี ได้ร้อยละ 69

ผลการวิจัยดังกล่าวข้างต้นสรุปได้ว่าปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการใช้หลักสูตรสถานศึกษา ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จังหวัดชลบุรี ขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการไม่ใช่ปัจจัยใดปัจจัยหนึ่งเท่านั้น โดยตัวแปรที่มีอิทธิพลทางตรงต่อความสำเร็จในการใช้หลักสูตรสถานศึกษา ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จังหวัดชลบุรี ได้แก่ ปัจจัยทรัพยากรขององค์กร ปัจจัยเครือข่ายที่สนับสนุนการปฏิบัติงาน ปัจจัยสมรรถนะขององค์กร ปัจจัยภาวะผู้นำ และปัจจัยสมรรถนะของบุคลากร โดยความสำเร็จได้รับอิทธิพลจากปัจจัยเครือข่ายสนับสนุนการปฏิบัติงานมากที่สุด ซึ่งส่งอิทธิพลทั้งทางตรงและทางอ้อมผ่านปัจจัยเครือข่ายสมรรถนะขององค์กร ปัจจัยภาวะผู้นำ และปัจจัยสมรรถนะของบุคลากร ทำให้อิทธิพลโดยรวมมีค่าเท่ากับ .58 รองลงมาเป็นอิทธิพลของปัจจัยสมรรถนะขององค์กร มีค่าเท่ากับ .52 ปัจจัยภาวะผู้นำ มีค่าเท่ากับ .31 และปัจจัยวัตถุประสงค์ เป้าหมายของนโยบาย มีค่า .28 ตามลำดับ

ส่วนปัจจัยทรัพยากรขององค์กรมีอิทธิพลโดยรวมต่อความสำเร็จในการใช้หลักสูตรสถานศึกษา
ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จังหวัดชลบุรี น้อยที่สุด
มีค่าเท่ากับ -0.11

สรุปโมเดลความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงสาเหตุ ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการใช้
หลักสูตรสถานศึกษา ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จังหวัดชลบุรี
ดังภาพที่ 13

ภาพที่ 14 โมเดลความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงสาเหตุปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการใช้
หลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จังหวัดชลบุรี
ที่ปรับแก้ตามข้อมูลเชิงประจักษ์

การอภิปรายผลการวิจัย

1. ผลการวิจัยพบว่า ความสำเร็จในการใช้หลักสูตรสถานศึกษา ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จังหวัดชลบุรี อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการนำหลักสูตรไปใช้ในสถานศึกษา ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จังหวัดชลบุรี ได้รับความร่วมมือที่ดีระหว่างบุคลากรที่เกี่ยวข้องทั้งในและนอกสถานศึกษา ไม่ว่าจะเป็นผู้บริหาร ครู ผู้ปกครองและชุมชน ที่ตระหนักและให้ความสำคัญในการใช้หลักสูตรสถานศึกษาเป็นอย่างดี เนื่องจากผู้เรียนซึ่งเป็นผลผลิตจากหลักสูตรจะเป็นตัวบ่งชี้ความสำเร็จได้เป็นอย่างดี นอกจากนี้ ผู้บริหารซึ่งถือเป็นตัวจักรสำคัญในการที่จะทำให้การนำหลักสูตรไปใช้เกิดความสำเร็จด้วยการ กระตุ้นและกำกับติดตามการนำหลักสูตรไปใช้ของครู ซึ่งเป็นผู้ที่เกี่ยวข้องใกล้ชิดการใช้หลักสูตร มากที่สุด เพราะครูเป็นผู้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนและสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ให้ผู้เรียน เกิดคุณลักษณะตามความคาดหวังของหลักสูตรที่กำหนดไว้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ภัทธพรณ์ โพนเงิน (2548) และรักชนก เทียนสมบูรณ์ (2547) ที่พบว่าการนำหลักสูตรไปใช้จะสำเร็จได้ต้อง เกิดจากปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกสถานศึกษา ปัจจัยภายใน ได้แก่ ความพร้อมของบุคลากร ความพร้อมด้านสื่ออุปกรณ์และอาคารสถานที่ ความรู้ความเข้าใจเรื่องหลักสูตรของผู้บริหาร นโยบายการบริหารและงบประมาณ ส่วนปัจจัยภายนอก ได้แก่ ความร่วมมือจากชุมชน ความร่วมมือจากผู้ปกครอง และการสนับสนุนจากหน่วยงานท้องถิ่น

2. ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยทุกปัจจัยมีอิทธิพลต่อความสำเร็จในการใช้หลักสูตรสถานศึกษา ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จังหวัดชลบุรี ได้แก่

2.1 จากผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของนโยบาย มีอิทธิพลทางอ้อมต่อความสำเร็จ ในการใช้หลักสูตรสถานศึกษา ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จังหวัดชลบุรี อธิบายว่า การกำหนดนโยบายของโรงเรียนมีความจำเป็นที่ต้องกำหนด เป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่มีความชัดเจนให้มากที่สุด โดยเน้นการปลูกฝังให้นักเรียนมีจิตสำนึก ในความเป็นไทยและรู้จักอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และศิลปวัฒนธรรมของชาติ เพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียนให้มีพื้นฐานความรู้ ความสามารถที่จำเป็น สามารถพึ่งตนเองได้ มีความรู้คุณธรรม มีระเบียบวินัย เคารพกฎหมายบ้านเมือง และรู้จักช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน และเพื่อสนับสนุน ส่งเสริมการพัฒนาทรัพยากรบุคคลให้มีคุณภาพ สามารถเป็นผู้นำชุมชน และเป็นสื่อกลางระหว่างรัฐกับชุมชนได้ (กรมสามัญศึกษา, 2544) สรุปผลการวิจัยได้ว่า การที่โรงเรียน มีเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน จึงสามารถกำหนดวิสัยทัศน์ ยุทธศาสตร์ และกลยุทธ์ใน การทำงานของโรงเรียนที่ชัดเจนได้มากขึ้น จึงส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารจัดการตาม นโยบายต่าง ๆ ที่หน่วยงานบังคับบัญชามอบหมายให้โดยเฉพาะอย่างยิ่ง นโยบายการจัดการศึกษา

ของกระทรวงศึกษาธิการสอดคล้องกับผลการศึกษาของ แวน มิเตอร์ และแวน ฮอร์น (Van Meter & Van Horn, 1975) เช่นเดียวกับผลการศึกษาของ ซาบาเตียร์ และแมซมานเนียน (Sabatier & Mazmanian, 1980) เกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จจากระดับสูงสู่ระดับปฏิบัติ พบว่ากระบวนการกำหนดนโยบายมีส่วนสำคัญเป็นอย่างยิ่ง ได้แก่ (1) ความชัดเจนในการกำหนดเป้าหมายและสามารถนำไปวัดความสำเร็จได้ (2) นโยบายที่ชัดเจนต้องสามารถกำหนดเครื่องมือในการดำเนินงานเพื่อไปสู่เป้าหมายได้ และสอดคล้องกับแนวความคิดของ วรเชษฐ์ จันทรร (2527) รุ่งเรือง สุชาภิรมย์ (2543) สมบัติ ช่างธัญวงศ์ (2546) เทพศักดิ์ บุญรัตพันธุ์ (2536) ทศพร ศิริสัมพันธ์ (2539) และสุชาติ เสวตบดี (2549) เสนอปัจจัยสำคัญในความสำเร็จ คือ การกำหนดเป้าหมายต่าง ๆ ของนโยบาย ตลอดจนแนวทางปฏิบัติจะต้องมีการกำหนดอย่างแน่นอนชัดเจน และสอดคล้องกับข้อมูลเชิงคุณภาพ กล่าวคือ ผู้บริหารรับทราบวัตถุประสงค์และเป้าหมายการจัดการศึกษาในสถานศึกษามาเป็นเวลานานแล้ว ถึงแม้รัฐบาลบางยุคบางสมัยจะให้ความสำคัญน้อยก็ตามแต่ส่วนใหญ่เห็นว่าหากรัฐบาลให้ความสำคัญโดยการกำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่จะพัฒนาคุณภาพการศึกษาสำหรับเด็กที่ชัดเจน และมีกรอบทฤษฎีรองรับจะเป็นปัจจัยที่สำคัญปัจจัยหนึ่งที่จะส่งความสำเร็จในการขับเคลื่อนนโยบายไปปฏิบัติได้เร็วขึ้น

2.2 จากผลการวิจัยพบว่า ทรัพยากรขององค์การมีอิทธิพลทางตรงต่อความสำเร็จในการใช้หลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดชลบุรี อธิบายได้ว่า ปัจจุบันโรงเรียนมีทรัพยากรพื้นฐานที่สามารถดำเนินการจัดการศึกษาได้พอสมควร จึงมองปัจจัยอื่นที่จะเป็นปัจจัยในการนำทรัพยากรที่มีอยู่ไปใช้ให้เกิดประโยชน์เพื่อให้บรรลุความสำเร็จของนโยบายการจัดการศึกษาไปปฏิบัติ ประกอบกับการจัดสรรทรัพยากรจากรัฐบาลโดยผ่านสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการของทุกปี ซึ่งทุกโรงเรียนได้รับจัดสรรอย่างมีระบบ สอดคล้องกับความจำเป็นในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามนโยบาย และมีความเท่าเทียมกัน ไม่เกิดความแตกต่างของแต่ละโรงเรียน จึงส่งผลให้มีอิทธิพลต่อความสำเร็จในการใช้หลักสูตรสถานศึกษาไม่มากนัก นอกจากนี้ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นครูผู้สอน อาจมองว่าทรัพยากรขององค์การไม่ใช่ปัจจัยสำคัญ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากบทบาทของครูผู้สอนไม่ค่อยรับรู้ความยุ่งยากในกระบวนการจัดหาทรัพยากรให้กับองค์การเท่าที่ควร เพราะการแสวงหาทรัพยากรส่วนใหญ่เป็นบทบาทของผู้บริหาร ผลการวิจัยครั้งนี้จึงพบว่าปัจจัยด้านทรัพยากรขององค์การ มีอิทธิพลต่อความสำเร็จในการใช้หลักสูตรสถานศึกษาน้อยกว่าปัจจัยด้านอื่น ๆ สอดคล้องกับงานวิจัยของ บัญชร จันทรรดา (2550) ที่พบว่า ปัจจัยด้านทรัพยากรขององค์การ มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของการนำนโยบายการจัดการศึกษาสำหรับเด็กด้วยโอกาสไปปฏิบัติในโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

น้อยกว่าปัจจัยด้านอื่น ๆ อย่างไรก็ตามจากการศึกษาของ เอ็ดเวิร์ด (Edwards, 1980) ที่ได้เสนอโมเดลความสำเร็จโดยชี้ให้เห็นว่าตัวแปรอิสระที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จ ตัวแปรหนึ่ง คือ ทรัพยากร ซึ่งมีอิทธิพลทางตรงต่อความสำเร็จ ทำนองเดียวกับผลการศึกษาของ แวน มิเตอร์ และ แวน ฮอร์น (Van Meter & Van Horn, 1975) ได้พัฒนาโมเดลในการวิเคราะห์ความสำเร็จ พบว่าตัวแปรทรัพยากร มีอิทธิพลทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อความสำเร็จด้วยเช่นกัน นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการศึกษาของ วรเดช จันทรศร (2527) ด้านความสำเร็จ โดยใช้ตัวแบบทั่วไป (General Model) พบว่า ปัจจัยที่ทำให้ความสำเร็จนั้นมีอยู่หลายประการ และปัจจัยหนึ่ง คือ ความเพียงพอของทรัพยากรดำเนินงาน โดยปัจจัยดังกล่าวนี้สามารถส่งผลทางอ้อมต่อเกือบทุกปัจจัยที่มีส่วนทำให้นโยบายประสบความสำเร็จเช่นเดียวกับแนวคิด เทพศักดิ์ บุญบริดพันธุ์ (2536) และภัทรภรณ์ โพนเงิน (2548) ที่ทำการ ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการสร้างประสิทธิภาพของความสำเร็จในการให้บริการแก่ประชาชน โดยมีตัวแปรอิสระของการวิจัยตัวแปรหนึ่ง ที่ส่งความสำเร็จ คือ ความพร้อมของทรัพยากร นอกจากนี้ผลการวิจัยสอดคล้องกับข้อมูลเชิงคุณภาพที่พบว่า ปัจจัยด้านทรัพยากรขององค์การมีความสำคัญมาก และในสภาพโรงเรียนปัจจุบันมีทรัพยากรเพื่อการบริหารงานตามนโยบายการจัดการศึกษาในระดับที่สามารถดำเนินการได้ โดยพยายามนำทรัพยากรจากภายในและภายนอกสถานศึกษาเข้ามาประสานใช้ประโยชน์ให้คุ้มค่ามากที่สุด แต่ทั้งนี้ก็ต้องขึ้นอยู่กับปัจจัยด้านภาวะผู้นำหรือผู้บริหารที่ต้องมีทักษะในการประสานแหล่งทรัพยากรจากที่ต่าง ๆ มาใช้ในโรงเรียนให้มากที่สุด รวมทั้งการจัดระบบการใช้ทรัพยากรที่ยืดหยุ่นเพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อนักเรียนให้มากที่สุด

2.3 จากผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยเครือข่ายที่สนับสนุนการปฏิบัติงาน มีอิทธิพลทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อความสำเร็จในการใช้หลักสูตรสถานศึกษา อธิบายได้ว่า การจัดการศึกษาสำหรับเด็กในสภาพปัจจุบัน จำเป็นต้องปรับเปลี่ยนกระบวนการคิดและกระบวนการทำงานใหม่ โดยการแสวงหาเครือข่ายสนับสนุนการดำเนินงานให้เข้ามาช่วยเหลือสนับสนุนทั้งหน่วยงานภาครัฐ หน่วยงานภาคเอกชน ตลอดจนองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น เช่น องค์การบริหารส่วนจังหวัด องค์การบริหารส่วนตำบล เทศบาล (สำนักงานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2549) เครือข่ายที่สนับสนุนการปฏิบัติงานจึงเป็นปัจจัยที่สำคัญที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จในการใช้หลักสูตรสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ แวน มิเตอร์ และแวน ฮอร์น (Van Meter & Van Horn, 1975) เอ็ดเวิร์ด (Edwards, 1980) ซาบาเตียร์ และแมซมานเนียน (Sabatier & Mazmanian, 1980) ที่ให้ความสำคัญต่อปัจจัยด้านการสร้างเครือข่ายการบริหารรวมทั้งแนวคิดของกล้า ทองขาว (2548)

สมบัติ ชำรงชัญญ์ (2546) ทศพร ศิริสัมพันธ์ (2539) ได้เสนอปัจจัยสำคัญในความสำเร็จ ประการหนึ่งก็คือ นโยบายที่จะปฏิบัติต้องการแรงสนับสนุนจากภายนอก เช่น กลุ่มผลประโยชน์ ผู้มีอำนาจ และอิทธิพลที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนประชาชนทั่วไปหรือน้อยที่สุดควรที่จะเป็นกลางไม่มีปฏิกิริยาตอบโต้ขัดขวางด้วยเช่นกัน และสอดคล้องกับข้อเสนอแนะจากผลการวิจัยของ กมล สาศศรี (2541) และบุญชร จันทร์ดา (2550) กล่าวคือ โรงเรียนควรมีเอกภาพในการกำหนดนโยบายและเอกภาพในการจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมให้การจัดการศึกษามีความคล่องตัว มีระบบที่เอื้อต่อการถ่ายทอดอุดมการณ์บนพื้นฐานความสัมพันธ์และสร้างระบบเครือข่ายที่เข้มแข็งซึ่งจะเป็นการสร้างโอกาสให้สามารถนำนโยบายต่าง ๆ จากรัฐบาลไปปฏิบัติให้ประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ และผลการศึกษาเป็นทิศทางเดียวกับการศึกษาเชิงคุณภาพ กล่าวคือ ผู้บริหารส่วนใหญ่เห็นด้วยอย่างยิ่งเกี่ยวกับปัจจัยเครือข่ายที่สนับสนุนการปฏิบัติงานให้ส่งผลต่อความสำเร็จในการใช้หลักสูตรสถานศึกษา ไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานราชการ เช่น อำเภอ โรงพยาบาล สถานอนามัย สถานตำรวจ องค์การบริหารส่วนตำบล องค์การบริหารส่วนจังหวัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา หน่วยงานภาคเอกชน เช่น วัด มูลนิธิ สมาคม ชมรม บริษัท และห้างร้านต่าง ๆ ซึ่งจะส่งผลทั้งทางตรงและทางอ้อม

2.4 จากผลการวิจัยพบว่า สมรรถนะขององค์กรมีอิทธิพลทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อความสำเร็จในการใช้หลักสูตรสถานศึกษา อธิบายได้ว่า โรงเรียนในปัจจุบันได้รับการพัฒนาส่งเสริมและการสนับสนุนภารกิจจากเครือข่ายการทำงานด้านการศึกษา เพื่อให้จัดระบบการบริหารที่มีลักษณะที่อิสระ มีความคล่องตัวต่อการตัดสินใจ โดยยึดหลักการบริหารแบบมีส่วนร่วมเป็นสำคัญ และหลักการกระจายอำนาจการบริหารการศึกษา ตามหลักการและแนวคิดของการปฏิรูปการศึกษามาตลอด ดังนั้น สมรรถนะขององค์กร จึงมีอิทธิพลทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อความสำเร็จในการจัดการการศึกษาขั้นพื้นฐาน นอกจากนี้ยังได้สอดคล้องกับแนวคิดของแวน มิเตอร์ และแวน ฮอร์น (Van Meter & Van Horn, 1975) เอ็ดเวิร์ด (Edwards, 1980) ซาบาเตียร์ และแมซมานเนียน (Sabatier & Mazmanian, 1980) ทศพร ศิริสัมพันธ์ (2539) เทพศักดิ์ บุญยรัตพันธุ์ (2536) ดวงดาว ยังสามารถ (2537) สำเร็จ สามัคคี (2538) สนานจิตร สุคนธ์ทรัพย์ (2542) รวมทั้ง วรเดช จันทรร (2527) ได้ศึกษาตัวแบบด้านการจัดการ (Management Model) โดยเชื่อว่าความสำเร็จขึ้นอยู่กับองค์การที่รับผิดชอบมีขีดความสามารถที่จะปฏิบัติงานให้สอดคล้องกับความคาดหวังเพียงใด โครงสร้างขององค์การต้องเหมาะสม บุคลากรที่ปฏิบัติงานในองค์การต้องมีความรู้ความสามารถทั้งด้านการบริหาร และเทคนิคอย่างเพียงพอ โดยปัจจัยด้านสมรรถนะขององค์กรจะส่งผลต่อความสำเร็จในการใช้หลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จังหวัดชลบุรี ทั้งโดยทางตรงและ

โดยทางอ้อม สอดคล้องกับแนวคิดของ กล้า ทองขาว (2548) ได้สรุปปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จหรือความล้มเหลว ทั้งที่เป็นปัจจัยทางตรงและปัจจัยทางอ้อม ประการหนึ่งคือ ชุมปัจจัยด้านสมรรถนะขององค์การที่นำนโยบายไปปฏิบัติ ประกอบด้วยตัวแปรย่อย คือ 1) การมีโมเดลโครงสร้างองค์การที่นำนโยบายไปปฏิบัติตั้งแต่ระดับชาติถึงระดับล่างสุดอย่างเหมาะสม 2) ความเป็นเอกภาพของการจัดโครงสร้างองค์การที่นำนโยบายไปปฏิบัติ 3) เจตคติของผู้บริหารและข้าราชการที่นำนโยบายไปปฏิบัติต่อวัตถุประสงค์ของนโยบาย 4) ความเพียงพอของทรัพยากรและเสริมแรงในการสนับสนุนแผนงาน 5) ระดับความคล่องตัวของการไหลเวียนข้อมูลข่าวสารภายในหน่วยงาน 6) ความสามารถของผู้นำภายในหน่วยงาน 7) ศักยภาพและความผูกพันของทีมงานต่อกิจกรรม 8) ความเข้มข้นของความรู้ที่รับรู้ของผู้ปฏิบัติงานต่อโครงการ 9) การได้รับประโยชน์ของหน่วยงานจากแผนงาน 10) ผลของโครงการตกเป็นประโยชน์โดยตรงและชุดของปัจจัยมาตรการกำกับ ตรวจสอบ ประเมินผลการกระตุ้นเสริมแรง ประกอบด้วยตัวแปรย่อย คือ 1) มีมาตรการควบคุม ดูแลและประเมิน ผลการปฏิบัติงาน 2) การมีมาตรการกระตุ้นเสริมแรงและให้กำลังใจผู้ปฏิบัติงาน 3) การปรับเปลี่ยนแนวปฏิบัติเพื่อสนองเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของนโยบาย 4) การให้คำแนะนำปรึกษาและการควบคุมการดำเนินกิจกรรม นอกจากนี้ผลการศึกษาเชิงปริมาณยังสอดคล้องกับผลการศึกษาเชิงคุณภาพ พบว่า ปัจจัยด้านสมรรถนะขององค์การเป็นปัจจัยที่สามารถส่งอิทธิพลต่อความสำเร็จในการใช้หลักสูตรสถานศึกษาไปปฏิบัติทั้งทางตรงและทางอ้อม โดยเฉพาะอย่างยิ่งควรปรับเปลี่ยนลักษณะงานโครงสร้างการบริหารงานให้เหมาะสมกับงานภายในโรงเรียนให้มากขึ้น สร้างความชัดเจน จัดระบบให้มีเอกภาพในการบริหาร โดยมีหน่วยงานต้นสังกัดเพียงแห่งเดียวที่เป็นหน่วยงานมอบนโยบายต่าง ๆ โดยตรง พร้อมทั้งส่งเสริมการนำมาตรฐานต่าง ๆ มาเป็นเครื่องมือในการประเมินผลงาน จึงจะส่งผลให้นโยบายต่าง ๆ ที่มอบให้โรงเรียนประสบความสำเร็จได้

2.5 จากผลการวิจัย พบว่า ปัจจัยด้านภาวะผู้นำ มีอิทธิพลทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อความสำเร็จในการใช้หลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดชลบุรี อธิบายได้ว่า ผู้ที่เป็นผู้บริหารโรงเรียนจะต้องมีคุณลักษณะที่แตกต่างจากองค์การอื่นพอสมควร และต้องได้รับการพัฒนาความเป็นภาวะผู้นำองค์การประเภทโรงเรียนเพิ่มเติมด้วย ซึ่งพบได้จากผู้บริหารของโรงเรียนตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบันมีการสืบทอดอุดมการณ์และปรับเปลี่ยนต่อยอดพัฒนาภายใต้ปรัชญาของการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน บนพื้นฐานของระบบความสัมพันธ์การรวมตัวกันเป็นเครือข่าย ร่วมคิด ร่วมทำ และสร้างผู้บริหารมืออาชีพที่มีความเชี่ยวชาญด้านการจัดการศึกษาในรูปแบบโรงเรียนมาอย่างยาวนาน ซึ่งเป็นกระบวนการที่เป็นพลวัต สอดคล้องกับแนวคิดของ ซาบาเตียร์ และแมซมานิอัน (Sabatier & Mazmanian, 1980) ที่ได้เสนอแนะว่า

การทำงานที่ประสบความสำเร็จนั้นจะต้องดำเนินการตามเงื่อนไขเกี่ยวกับผู้นำของหน่วยปฏิบัตินั้น จะต้องมีความสามารถและทักษะทางการบริหาร รวมไปถึงผู้นำที่มีส่วนในการกำหนดนโยบาย ต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถในการวิเคราะห์ปัจจัยหรือองค์ประกอบอีกด้วย คล้ายกับ แนวความคิดของอินแกรม และแมนน์ (Ingram & Mann, 1980) การ์ดเนอร์และบอลช์ (Gardiner & Balch, 1988) วูฮิสเตเตอร์ และ มอร์แมน (Wohistetter & Mohrmann, 1988) วรเชษฐ์ จันทร์ศรี (2527) กล้า ทองขาว (2548) และภัทราภรณ์ โพนเงิน (2548) ที่สนับสนุนแนวคิดนี้ว่า ภาวะผู้นำ เป็นปัจจัยสำคัญหนึ่งในความสำเร็จ โดยเห็นว่าตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จหรือความล้มเหลว ทั้งที่เป็นตัวแปรทางตรงและตัวแปรทางอ้อม คือ เจตคติของผู้บริหารและข้าราชการที่นำนโยบาย ไปปฏิบัติต่อวัตถุประสงค์ของนโยบาย ความสามารถของผู้นำภายในหน่วยงาน และการมีมาตรการ กระตุ้นเสริมแรงและให้กำลังใจปฏิบัติงาน ซึ่งปัจจัยเหล่านี้ส่งผลทั้งทางตรงและทางอ้อม ต่อความสำเร็จทั้งสิ้น สอดคล้องกับผลการศึกษาเชิงคุณภาพ ที่พบว่า ปัจจัยด้านภาวะผู้นำ ขององค์การเป็นปัจจัยที่สำคัญในการประสานปัจจัยด้านต่าง ๆ ที่มีส่วนเกี่ยวข้องให้สามารถนำ นโยบายไปปฏิบัติในสถานศึกษาจนสำเร็จตามเจตนารมณ์ โดยผู้บริหารโรงเรียนเห็นว่า ต้องมี ระบบการบริหารที่เน้นการพึ่งพาตนเองให้มีความเข้มแข็ง และการอาศัยเครือข่ายเข้ามามีส่วนร่วม ในการระดมทรัพยากรและส่งเสริมการจัดกิจกรรมส่งเสริมประสบการณ์ด้านการเรียนรู้แก่ผู้เรียน เป็นสำคัญ ดังนั้นผู้บริหารจึงต้องมีภาวะความเป็นผู้นำ โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ ของตนเอง เพื่อให้สามารถพัฒนาองค์กร โดยยึดหลักพึ่งพาตนเองให้เข้มแข็ง มีความยืดหยุ่นใน การบริหารทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดความคุ้มค่ามากที่สุด เมื่อพัฒนาตนเองให้เข้มแข็งแล้ว จึงค่อยพัฒนาเครือข่ายเชื่อมโยงสู่สังคมภายนอก เพื่อความเจริญก้าวหน้าในลำดับต่อไป (สำนักงาน คณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2550)

2.6 จากผลการวิจัยที่พบว่า สมรรถนะของบุคลากรมีอิทธิพลทั้งทางตรงต่อ ความสำเร็จในการใช้หลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จังหวัดชลบุรี อธิบายได้ว่า การที่บุคลากรของสถานศึกษาได้รับการพัฒนาในทุกด้านอย่างต่อเนื่อง อย่างสม่ำเสมอ ไม่ว่าจะเป็นด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการจัดกิจกรรมการเรียน การสอน ด้านการจัด กิจกรรมการดูแลช่วยเหลือนักเรียน พร้อมทั้งความรู้ และความเข้าใจเกี่ยวกับ นโยบายการจัดการศึกษา เพื่อนำมาปฏิบัติในโรงเรียนให้มีความเข้าใจที่ตรงกันตามที่วัตถุประสงค์ และเป้าหมายกำหนดไว้ จึงกล่าวได้ว่าปัจจัยด้านสมรรถนะบุคลากรของโรงเรียนยังเป็นที่ยอมรับ ของผู้บริหารว่าในการทำงานให้สำเร็จแต่ละกิจกรรมนั้น มนุษย์เป็นปัจจัยที่สำคัญกว่าด้านอื่น ๆ ดังที่ สร้อยตระกูล (ดิทยานนท์) อรรถมานะ (2545) ให้ข้อเสนอแนะไว้ว่า “มนุษย์” เป็นที่มาของ ทุกสิ่งทุกอย่าง เป็นที่มาของการกำเนิดและการสิ้นสุดขององค์การ เป็นที่มาของความสำเร็จและ

ความล้มเหลวของกิจกรรมทั้งปวง จึงเป็นเหตุประการหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จในการใช้หลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จังหวัดชลบุรี ตามผลการวิจัยที่ค้นพบ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ฮอกวูด และกันน์ (Hogwood & Gunn, 1991); กล้า ทองขาว (2548); วาสนา เกาะแก้ว (2546); รัชนก เทียนสมบุรณ์ (2547); น้ำค้าง โตจินดา (2549) และเป็นแนวทางเดียวกับผลการศึกษาความสำเร็จ โดยใช้ตัวแบบด้านการพัฒนาองค์กร (Organization Development Model) ของ วรเดช จันทรร (2527) พบว่า บุคคลเป็นปัจจัยสำคัญเหนือสิ่งอื่นใดในองค์กร รวมทั้งแนวคิดของนักวิชาการอีกหลายคน อันได้แก่ ทศพร ศิริสัมพันธ์ (2539) ดวงดาว ยังสามารถ (2537) สุรางคณา มัณยานนท์ (2538) และสนานจิตร์ สุนทรทรัพย์ (2542) ได้สรุปปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จ ทั้งที่เป็นปัจจัยทางตรงและปัจจัยทางอ้อม คือ ศักยภาพและความผูกพันของทีมงานต่อกิจกรรม และได้เสนอว่าปัจจัยสำคัญในความสำเร็จประการหนึ่ง คือ บุคลากรในหน่วยงานปฏิบัติการต้องมีความพร้อม และความผูกพันในการทำงาน ต้องยอมรับในเป้าหมายและระเบียบกฎเกณฑ์ต่าง ๆ โดยเฉพาะในระดับสูงต้องมีขีดความสามารถทั้งทางด้านการจัดการและด้านการเมือง เป็นบุคลากรที่มีคุณภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งครูและผู้บริหาร โดยครูมีลักษณะเป็นมืออาชีพ มีความพร้อมทั้งในด้านเจตคติ ความรู้ความสามารถในด้านวิชาชีพและการจัดการ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการศึกษาเชิงคุณภาพ พบว่า ผู้บริหารเห็นด้วยกับปัจจัยด้านสมรรถนะของบุคลากรในองค์กรเป็นปัจจัยหนึ่งที่สำคัญในความสำเร็จในการใช้หลักสูตรสถานศึกษา ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จังหวัดชลบุรี โดยบุคลากรของโรงเรียนต้องเป็นบุคลากรหลักที่มีจำนวนที่เพียงพอ สถานภาพมั่นคง นอกจากนี้การที่บุคลากรได้รับการพัฒนาความรู้ เจตคติที่ดีต่อนโยบายสร้างความผูกพันต่อองค์กร รวมทั้งการสร้างอุดมการณ์เพื่อให้ความร่วมมือต่อความสำเร็จในการใช้หลักสูตรสถานศึกษาไปพร้อม ๆ กัน

2.7 จากผลการวิจัย พบว่า สมการพยากรณ์ความสำเร็จในการใช้หลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จังหวัดชลบุรี ขึ้นอยู่กับปัจจัยวัตถุประสงค์และเป้าหมายของนโยบาย ปัจจัยทรัพยากรขององค์กร ปัจจัยเครือข่ายที่สนับสนุนการปฏิบัติงาน ปัจจัยสมรรถนะขององค์กร ปัจจัยภาวะผู้นำ และปัจจัยสมรรถนะบุคลากร สามารถอธิบายอิทธิพลได้ร้อยละ 69 แสดงว่ายังมีปัจจัยด้านอื่นๆ อีกที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จในการใช้หลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จังหวัดชลบุรี สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุชาติ เสวตบดี (2549); บัญชร จันทร์ดา (2550); รัชนก เทียนสมบุรณ์ (2547) และภัทรภรณ์ โพนเงิน (2548) ที่พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จในการดำเนินงานมีอยู่หลายปัจจัยด้วยกัน ซึ่งแต่ละปัจจัยมีอิทธิพลต่อความสำเร็จทั้งทางตรงและทางอ้อม และสอดคล้องกับการเสวนากลุ่มของผู้บริหาร ครูผู้สอน และกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียน

ที่ประสบความสำเร็จในการใช้หลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยเป็นโรงเรียนที่เคยได้รับรางวัล โรงเรียนพระราชทาน ได้ให้ข้อเสนอแนะบางส่วนว่าปัจจัยอื่น ๆ ที่อาจมีส่วนทำให้ความสำเร็จในการใช้หลักสูตรสถานศึกษาให้ประสบความสำเร็จในโรงเรียนเพิ่มเติมอีก ได้แก่ ความต่อเนื่องของนโยบายจากรัฐบาลแต่ละสมัย สถานการณ์หรือข้อจำกัดของโรงเรียนในขณะนั้น ภูมิหลังของกลุ่มเป้าหมายที่แตกต่างกัน รวมทั้งการเอาใจใส่ที่แท้จริงของผู้บริหารระดับสูงขึ้นไปที่มีอำนาจในการ ตรวจสอบ นิเทศ ติดตาม ประเมินผลการปฏิบัติงาน และการให้ทุน โทษ ล้วนเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อความสำเร็จในการใช้หลักสูตรสถานศึกษาด้วยทั้งสิ้น

3. จากผลการวิจัย พบว่า ผลการวิเคราะห์โมเดลความสัมพันธ์ โครงสร้างเชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จในการใช้หลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จังหวัดชลบุรี แสดงให้เห็นว่าโมเดลที่กำหนดในสมมติฐานการวิจัยสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกันกับโมเดล โครงสร้างเชิงสาเหตุที่พบได้จากข้อมูลเชิงประจักษ์ แต่การทดสอบครั้งแรกยังไม่มีผลสัมฤทธิ์ในระดับดี แต่ด้วยเหตุผลของหลักการคลาดเคลื่อนที่อาจเกิดขึ้นในระหว่างการจัดเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง และพบข้อมูลได้จากการสังเกต การสัมภาษณ์ เพื่อรวบรวมข้อมูลเพิ่มเติม ผู้วิจัยจึงทำการปรับ โมเดลและแนวทางอิทธิพลของตัวแปรสังเกตได้ และตัวแปรแฝง พร้อมทั้งยอมรับโมเดล โครงสร้างความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จในการใช้หลักสูตรสถานศึกษาที่กำหนดไว้ตามสมมติฐานการวิจัย

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งเป็นหน่วยงานต้นสังกัดควรจัดทำคู่มือการบริหารงาน โรงเรียน ที่ระบุปัจจัยที่สัมพันธ์กับความสำเร็จในการใช้หลักสูตรสถานศึกษา เพื่อเป็นแนวทางการพัฒนาการศึกษาให้มีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น พร้อมทั้งจัดทำหลักสูตร เพื่อพัฒนาผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายให้ได้รับทราบปัจจัยพื้นฐานในการจัดการศึกษาในทิศทางเดียวกันอย่างทั่วถึง และควรจัดหน่วยงานที่กำกับ ติดตาม ประเมินผลการดำเนินงานของกลุ่มโรงเรียนที่เป็นเอกเทศ เพื่อให้เกิดความสำเร็จในการจัดการศึกษาในทิศทางเดียวกัน

2. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา หรือหน่วยงานอื่น ๆ ที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ควรให้ความสำคัญกับเครือข่ายที่สนับสนุน การปฏิบัติงานของ โรงเรียนให้มากยิ่งขึ้น โดยอาจจัดให้มีการประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อสร้าง กลยุทธ์การสร้างเครือข่ายการปฏิบัติงานของโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

3. สำนักคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สภาการศึกษาแห่งชาติ หรือกระทรวงศึกษาธิการ ควรให้ความสำคัญกับการกำหนดนโยบายและเป้าหมายที่ชัดเจน การรักษาความต่อเนื่องเชิงนโยบาย การกำหนดรูปแบบการบริหารงานที่มีความคล่องตัวและยืดหยุ่นในการปรับเปลี่ยนกลยุทธ์เพื่อให้ประสบความสำเร็จตามนโยบายที่กำหนด และควรมีหลักสูตรที่เหมาะสมกับผู้บริหาร โดยเฉพาะอย่างยิ่งต้องมีความรู้ความเข้าใจต่อนโยบายการจัดการศึกษา ความรู้และทักษะอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องและจำเป็นในการบริหารอย่างทั่วถึง

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. จากผลการวิจัย พบว่า ปัจจัยเครือข่ายที่สนับสนุนการปฏิบัติงานมีอิทธิพลต่อความสำเร็จในการใช้หลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จังหวัดชลบุรี มากกว่าปัจจัยด้านอื่น ๆ ดังนั้น ควรมีการวิจัยเพิ่มเติมเกี่ยวกับรูปแบบการสร้างเครือข่ายที่สนับสนุนการปฏิบัติงานของโรงเรียน โดยเฉพาะกลุ่มนักวิชาการ บุคคลสำคัญ และประชาชนทั่วไปว่ามีลักษณะเป็นอย่างไร

2. จากผลการวิจัย พบว่า การควบคุมดูแล การให้คำแนะนำและปรึกษา ระบบการประเมินตนเอง และการประสานงาน เป็นตัวแปรที่สำคัญมากในองค์ประกอบสมรรถนะขององค์การ การบริหารแบบมีส่วนร่วม การสร้างแรงจูงใจ เป็นตัวแปรที่สำคัญ ในองค์ประกอบภาวะผู้นำ ดังนั้น ควรมีการวิจัยเพิ่มในเรื่องรูปแบบการควบคุมดูแล หรือรูปแบบการให้คำแนะนำและปรึกษา รูปแบบการประเมินตนเอง รูปแบบการประสานงาน รูปแบบการบริหารงานแบบมีส่วนร่วม และรูปแบบการสร้างแรงจูงใจที่มีประสิทธิภาพในการบริหารงานโรงเรียนเป็นอย่างไร

3. จากผลการวิจัย พบว่า ความสำเร็จในการใช้หลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จังหวัดชลบุรี ตัวบ่งชี้ที่สำคัญ คือ ความพึงพอใจของผู้รับบริการ ดังนั้น ควรทำการวิจัยการพัฒนาตัวชี้วัดความเป็นธรรมของผู้ให้บริการหรือความพึงพอใจของผู้บริการของโรงเรียนมีลักษณะเป็นอย่างไร

4. จากผลการวิจัย พบว่า ปัจจัยทรัพยากรขององค์การ มีอิทธิพลทางตรงในทางบวกต่อความสำเร็จในการใช้หลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จังหวัดชลบุรี ซึ่งยังไม่สอดคล้องกับผลการศึกษาจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องส่วนใหญ่ แต่สอดคล้องกับงานวิจัยในโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และการศึกษาเชิงลึกจากข้อมูลด้านคุณภาพ พบว่าปัจจัยดังกล่าวน่าจะมีอิทธิพลทางบวกต่อความสำเร็จในการใช้หลักสูตรสถานศึกษา ดังนั้น ควรมีการทำวิจัยซ้ำด้วยเทคนิคการวิจัยที่แตกต่างจากครั้งนี้ ซึ่งอาจใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพทุกกระบวนการหรือการกำหนดกลุ่มตัวอย่างที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการปฏิบัติหน้าที่ในปัจจัยดังกล่าวเป็นการเฉพาะ

5. จากผลการวิจัย พบว่า สมการพยากรณ์ของความสำเร็จในการใช้หลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดชลบุรี ขึ้นอยู่กับปัจจัยวัตถุประสงค์และเป้าหมายของนโยบาย ปัจจัยทรัพยากรขององค์กร ปัจจัยเครือข่ายที่สนับสนุนการปฏิบัติงานปัจจัยสมรรถนะขององค์กร ปัจจัยภาวะผู้นำ และปัจจัยสมรรถนะของบุคลากร สามารถอธิบายอิทธิพลได้ร้อยละ 69 นั้นแสดงว่ายังมีปัจจัยอื่นๆ อีก ที่ผู้วิจัยยังไม่ได้กำหนดมาเป็นตัวแปรหรือปัจจัยในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงเสนอให้มีการศึกษาองค์ประกอบอื่นเพิ่มเติม โดยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันนอกเหนือจากการศึกษาจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อให้สามารถนำข้อมูลที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ต่อกระบวนการกำหนดนโยบายและการวางแผนของหน่วยงานทางการศึกษามากยิ่งขึ้น